

U g e s k r i f t

for

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 48.

Løverdagen den 1ste December 1860.

4de Marg.

Indhold.

Indberetning til Departementet for det Indre angaaende Indkjøb af Stambjorde af Kvæg og Faar fra Skotland og England. — Cochinchinabøns. — Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indberetning

til Departementet for det Indre angaaende Indkjøb af Stambjorde af Kvæg og Faar fra Skotland og England, afgiven den 12te September 1860 af Johan Lindegist.

(Slutning fra No. 47.)

Kvie, 1 Aar gammel.

1) „Welfine,” falden efter Koen Wilsie og indkjøbt hos James Wilson paa Dlb-Mill for 10 Pstrl.

At de ikke præmiebelønnede Kjør, af hvilke ingen har været fremstillet ved noget Dyrsfue, ialmindelighed er ligesaa gode som Præmiekjorene, fremgaar af følgende:

Jeg anmodede Direktor Dahl, der ikke er vidende om hvilke Kjør der er præmiebelønnede eller de kostbareste, førend han faar denne Beretning at løse, om at bonitere Kjorene og sige mig hvilke han ansaa for at være bedst. Han undersøgte dem meget nøagtigt og inddelte dem efter deres formentlige Rang i 4 Klasser, nemlig:

1ste Klasse, de bedste:

Merlie (ikke Præmieko).

Denty (Præmieko).

Hornie do.

Kolbournie (ikke Præmieko).

2den Klasse:

Wilsie (Præmieko).

Jane (ikke Præmieko).

Joug Snapy (ikke Præmieko).

Maggie (do. do.)

3die Klasse:

Briaklie (ikke Præmieko).

Grassie (Præmieko).

4de Klasse, de ringeste:

Knockengig (Præmieko).

Brany (ikke Præmieko).

The Pet (Præmieko).

En anden sagkyndig Mand har affagt saadan Dom:

Den bedste Ko er Merlie (ikke Præmieko).

Den ringeste Ko er Hornie (Præmieko).

En tredje sagkyndig Mand har affagt følgende Dom:

Den bedste Ko er Wilsie (Præmieko).

— næstbedste Ko er Briaklie (ikke Præmieko).

— ringeste Ko er Grassie (Præmieko).

At de ikke præmiebelønnede og billigste Kvier er ligesaa gode som de kostbare og præmiebelønnede, idetmindste efter norsk Bedømmelse, fremgaar af følgende:

Jeg anmodede Direktor Dahl om at udføge den efter hans Mening bedste og næstbedste Kvie. Efter nøagtig Undersøgelse affagde han saadan Dom:

Den bedste Kvie er Sally.

— næstbedste er Bonny.

Dyrlæge Thesen fældede saadan Dom:

Den bedste er Bonny,

— næstbedste Sally.

(Wilsine var ikke med i denne Bedømmelse. Hillaas ansaaes af Direktor Dahl for at være et udmærket Dyr, men han yndede ikke dens Farve; den er mørkbrændet, huldrefarvet).

Af denne af sagkyndige Mænd foretagne Bedømmelse fremgaar:

1) At af de 5 for ringest ansæede Kjør er de 4 præmiebelønnede.

2) At de billigste Kvier, som jeg har indkjøbt, ansæes for at være bedre end Præmiekviernerne. Selv er jeg af den Mening, at de indkjøbte Dyr er saa jevngode, at det er meget vanskeligt at klassificere dem.

I det kommende Aar antager jeg, at Wilsie, Denty, Kolbornie, Hornie og Briaklie vil give det bedste Melkeudbytte.

Af Kviernerne er, efter den i Nyrshire brugelige Bedømmelsesmethode, Wilsine og Hillaas de bedste, det vil sige saadanne, som meget sjelden erholdes endog i de mest udmærkede Besætninger.

Om Stambjordens Transport fra Nyrshire til Norge

som stede paa Jernbane fra New-Cummoct i Skotland til Hull i England samt derfra til Drobat med Dampskibet „Ganger Nolf.”

Min Bestemmelse fra først af var kun at indkjøbe Kvier, da det er meget vanskeligt at transportere Meltekjør saa lang Vej, især da da jeg ikke er saa stærk paa Svæn, at jeg selv kunde have stadigt Tilsyn med at passe dem,

hvis det blev haardt Veir. Men da Hr. Stenstrom, med den Sikkerhed, som Isolelsen af egen Dygtighed andgiver, bestemt erklærede personlig at ville indstaa for at bringe endog de mest hoimlede Kjør til Norge med ubestridt Jær (dette Organ er nemlig mest udsat for Bestadigelse under en saa lang og voldsom Flytning), saa indkjøbtes, som forannævnt, saavel Kjør som Kyier.

Afreisen fra New-Cummod skeede den 13de August Kl. 5 Eftermiddag med Gods-Træn. Vogne var forhen tilfagte samt vassede og Gulvene i samme belagt men Halm og Sagflis, ligesom Hø, Mel, Vandbotter med flere for saadan Transport uodvendige Ting medbragtes, hvorhos jeg for Reisen til Hull havde engageret en ovet „Cattledrøwer“ ved Rayn Graham, til Assistance, saa at vi var tre Personer som medfulgte Dyrene for at kunne passe dem vel.

Vi ankom til Lancaster den 14de August Kl. 6 om Morgenen, og Trænet stoppede her omtrent 2 Timer, i hvilken Tid vi tog Kreaturerne af Vognene for at give dem Foder og Vand samt melle Kjørene. Samme Dag Kl. 3 Eftermiddag ankom vi til Leeds, hvor vi fik den ubehagelige Efterretning, at Trænet til Hull ikke skulde afgaa forend Kl. 2 den paafølgende Nat, hvilket var meget slem for Kreaturerne. Stenstrom var imidlertid ikke raadlos, men fik fat paa en „Ingierman,“ der samme Dag Kl. 5 Eftermiddag skulde over Norton fore et Træn til Hull, og ved Hjælp af gode Ord og andre lempeelige Midler formaacedes han at medtage vore 5 Vogne, uagtet to af Stationens Bestjente erklærede, at det var umuligt for os at komme afsted forend Kl. 2 om Natten. Fra Norton telegraferede jeg til D^r. Good, Flodman & Co. i Hull, med Anmodning om, at lade Folk møde ved Jernbanestationen dersteds, hvor vi ankom mellem Kl. 9—10 om Aftenen, men det drog ud til Kl. 2 om Natten forinden Kreaturerne var vel forsynede med alt hvad de behøvede og Kjørene mellede.

Trænet bestod under den hele Reise af en overordentlig lang Række af tunge Godsvoagne, som bragtes i Bevægelse ved ualmindelig Ryk og standsede med ligesaa voldsomme Stød, hvorved Kreaturerne plagedes meget, saa at jeg flere Gange angrede, at jeg ikke tog Hørseboxer, som havde kunnet gaa med Passagertræn. Ved at gaa med Godsstræn, saaledes som skede, indsparedes imidlertid omtrent 150 Spd. og Kreaturerne kom alligevel ubestridt til Hull.

Jeg havde anmodet Direktør Dahl om at affordere med Føreren af „Ganger Kolf“ angaaende Anordningerne for Dyrenes Transport fra England til Norge, og dette Hverv udførte Hr. Dahl fuldkommen saaledes, som man kunde vente sig det af en sagkyndig, erfaren og forretningdygtig Mand. Han havde saaledes truffet Overenskomst med Kap. Due om at lade medbringe Materialier til Indredning af et Hjør under Dækket, samt ordnet saaledes, at Ganger Kolf kunde lægge til ved et mindre Fartoi og land-

sætte Kreaturerne ved Drobak, hvorhos det egl. Departement selv havde sørget for, at Toldklareringen fik ske i Kristianssand.

Den 17de August om Morgenen bragtes Dyrene ombord i Ganger Kolf, forsynedes rigeligt med Halm at staa og ligge paa og fastbandtes sikkert, hvorhos tilstrækkeligt Foder og Vand bragtes ombord. Storlugen blev forbygget saaledes, at den kunde holdes aaben, ogsaa om Storm indtraf, og for Luftverling sørgebes ved vel anbragte Luftseil. Med Assistance af Dampskibets Besætning blev Kreaturerne rogete med den størst mulige Omhu under Sejlsen, og tidligt om Morgenen den 21de August bragtes allesammen fuldkommen sunde, livlige og ubestridt iland ved Drobak, hvorfra de strax afmarscherede til Nas.

Jeg kan ikke undlade ved denne Leilighed at udtrykke min Taknemmelighed for den Villighed, hvormed Hr. Konsul Flodman i Hull, samt Hr. Kaptein Due og det hele Personale paa Ganger Kolf bistod mig.

Ved Provemøtning den 3die s. M. gav de 12 Melkøer 135 Potter pr. Dag, hvilket er temmelig meget efter en saa lang Flytning, især naar man tager i Betragtning, at de fleste har baaret i April og i Begyndelsen af afvigte Mai Maaneder, samt at de 6 er Forstekalvskøier.

Den erfarne James Wilson paa Old-Mill sagde mig, hvad jeg forresten ogsaa ganske vel vidste, at om man skjøtter Kjørene paa den mest udmærkede Maade under Reisen, saa kan det alligevel ikke undgaaes, at de taber meget i Melken. Men der findes et Midde, sagde han, hvorved man atter kan bringe dem næsten til deres naturlige Melkeafkastning, og dette Midde bestaar i, under Reisen og i omtrent 8 Dages Tid efter samme, at give Kjørene sin egen Mælk at drikke, samt dertil Bonnemølsdrik nogle Gange daglig. Skjønt jeg er overbevist om, at Mr. Wilsons Midde maa være særdeles godt, saa tog jeg det alligevel ikke til Følge, fordi jeg frygtede for, at en saadan Fremgangsmaade vilde have vakt Uvillie iblandt Besætningen paa Dampfartøiet, hvis Hjælp jeg tiltrængte, hvorhos Mange vistnok vilde have fundet Anledning til Anke, om en her i Landet saa udsædvanlig Methode var bleven anvendt ved Nas.

Til Slutning skal jeg gjøre Rede for

Svad jeg har gjort til at forekomme Indførelse af den ondartede Lungesyge.

Med Hensyn til denne Sygdom har jeg iagttaget saa megen Forsigtighed, at Jordbrugerne i Ayrshire syntes det var formeget. De erkjendte dog, at det vilde være meget slem, hvis denne Sygdom bragtes til et Land, som forhen havde været fri for samme, hvorhos de respekterede min Forsigtighed, naar jeg sagde dem, at jeg havde streng Instrux i denne Henseende.

Vist er det, at jeg kunde have sparet ikke saa ubetydelige Penge, hvis jeg ikke havde været nødt til at tage Hensyn til denne Sygdom.

Det er meget vanskeligt at komme til sikker Kundskab om, hvor Lungesyge har vist sig; thi det holdes saavidt ske kan hemmeligt. Man maa derfor skaffe sig gode Bekjendtskaber, samt give sit Orsord paa strengt at hemmeligholde de Dplysninger, som meddeles. Fortiden er hele Ayrshire næsten fri for Lungesyge med Undtagelse af Egne omkring Mauchline og Kilmarnock. I Lavlandet har den forhen hersket i forskjellige Egne, men i Høilandet Old og New-Cumnock har den kun vist sig i meget ringe Grad paa nogle faa Steder for mange Aar siden. Jeg har ikke indladt mig paa Underhandling om Kjob af Kvæg med andre end saadanne, som har erklæret at kunne give skriftlig Forsikring om, at der aldrig, eller i de 3 sidste Aar ikke har hersket Lungesyge blandt deres Besætning. Samtlige Kreaturer er indkjøbt paa 11 forskjellige Steder og af de vedlagte Attester vil sees, at Lungesyge aldrig har vist sig paa de 9 af disse Steder. Af de 2 andre Steder har det ene været frit for Lungesyge i de 3 sidste Aar og det andet har været frit for samme i de 7 sidste Aar. Dertil kommer, at jeg har ladet alle de indkjøbte Dyr meget nøiagtigt undersøge af Dyr-læger, som har megen Dvælselse i at kende Lungesygen i dens første Stadium. De 4 i Dumfriesshire indkjøbte Dyr er undersøgt af Dyr-læge Kirpatrick og de øvrige 27 Stykker Kvæg blev, efterat de var indsamlede i New-Cumnock, nøiagtigt undersøgt af Distriktslæge og paa-lidelige Dyr-læge Douglass. Han undersøgte hvert enkelt Dyr meget nøiagtigt, forinden han afgav Attest. Da han brugte Auskultation og Perkussion paa allesammen, saa medtog Undersøgningen nærværdig en hel Dag.

De Jernbanevogne, hvori Dyrene bragtes fra Ayrshire til Hull, lod jeg to Dage forinden Afreisen meget omhyggelig vadske med Sæbe og Vand, hvorefter de to Gange blev vel overlimeede med tykt Kalkvand og Gulvene blev tykt bestrøede med Kalk og derpaa bedækkede med Sagflis og Halm.

Efter min Instrux skulde Dyrene undersøges i Hull af en af den norsk-svenske Konsul engageret autoriseret Dyr-læge, men nævnte Konsul erklærede, at det ikke saavidt han vidste fandtes autoriserede Dyr-læger i England og ialfald fandtes ingen saadan i Hull. Under disse Omstændigheder kom det mig vel tilpas, at jeg allerede havde ladet Dyrene undersøge af skotske Dyr-læger.

Original-Attesterne (15 i Tallet) vedlægges og anføres her i Doversættelse.

Om Indkjøbet af Faar

giver jeg mig herved den Ære at indberette følgende:

Ved det kongelige engelske Agerdyrknings-selskabs store Dyrskue i Canterbury den 9de, 10de, 11te og 12te Juli d. A. havde jeg Anledning til at se og sammenligne Englands bedste Faar-

reracer, nemlig Leicester-, Southdown-, Kentish-, Cotswold-, Shropshire-, Oxfordshire-Down-, Hampshire-Down-, West-County-Down- og Merino- m. fl. Racer.

Bestemmelsen var efter mit eget Forslag, at indkjøbe en mindre Stamhjord af Cotswolds-race, forsaavidt den ved nærmere Undersøgelse befandtes passende for herværende Forholde, men jeg maa tilføje, at det var et Misgreb af mig at tænke paa denne Race. Grunden til nævnte Misgreb skriver sig fra, at det svenske Landbrugsakademi i de sidste Aar særdeles har berømt Cotswoldsracen samt udsirket Midler til Indkjøb af samme for den svenske Statskassens Regning. Det har vistnok aldrig været min Mening, at man til Norge skulde anskaffe saa ualmindelig grovulbede Faar, som de til Sverige indførte Cotswoldere, men jeg troede, at det muligens forholdt sig med denne som med de fleste andre engelske og skotske Faareracer, at Ulden med Hensyn til Finhed varierer temmelig meget, saa at man efter Behag kan udvælge en Flok, som udmærker sig ved ensartet enten middelstør eller mere grov Uld, men det forholdt sig ikke saa med Cotswoldsfaarene; thi de havde alle uden Undtagelse meget grov og ragget Uld. Efter denne Opdagelse opgav jeg Tanken paa denne Race, thi jeg er overbevist om, at ingen Faar-Race vil blive almindelig yndet i Norge med mindre den har til sædvanlig Husbrug tjenlig Uld.

Direktor Dahl havde ytret Dvælselse om, at den paatænkte Stamhjord af Cotswoldsfaar maatte blive stationeret ved Aas, men da han ved Canterbury (hvor han var tilstede), fik se den grove og raaggede Uld paa disse Faar, saa erklærede han bestemt, at han ikke ønskede en Stamhjord af samme.

Af alle de ved Canterbury udstillede Faareracer, anser jeg Oxfordshire-Down-Racen for at være den mest passende for norske Forhold; thi den har ikke alene meget god Legemsbygning, men ogsaa lang, tæt, middelstør og til Husbrug særdeles passende Uld. Direktør Dahl yndede ogsaa denne Race mest, og anmodede mig indstændigt om at anskaffe en Stamhjord af samme til at stationeres ved Aas, hvilket Dvælselse jeg med Fornøielse imødefom, og haaber jeg, at denne Foranstaltning skal vinde baade det kongelige Departementis og det fagkyndige Publikums Bifald.

Oxfordshire-Down-Racen er dannet ved Krydsning mellem Southdown- og Cotswold-racerne, men er forædlet og konsolideret ved Indavl i omtrent et halvt hundrede Aar, samt ansees og præmiebelønnes nu som en konstant Race.

Oxfordshire-Downfaarene er ligesom de fleste engelske Faareracer meget ulige i Ulden (thi Engelskmændene tager mest Hensyn til Legemsbygningen, men ser kun lidet eller Intet paa Uldens Beskaffenhed), men det er ikke vanskeligt at udvælge en Flok, som netop udmærker sig ved ensartet, middelstør og kraftig Uld, især naar, som Tilfældet var med mig, man maa vælge i meget store Hjorder.

Af de ved Canterbury udstillede Oxfordshire-Downfaar havde de af Joseph Druce paa Cynsham og John Bryan paa Southleig udstillede den efter min Mening bedste Uld, hvorfor vi traf Overenskomst med disse at besøge dem paa deres respektive Bopæle i Oxfordshire.

Herr. Druces Navn var mig velbekendt, da de for lang Tid tilbage er navnkundige for at høre til Englands bedste Jordbrugere og Dyrforældre, samt stadige Vindere af Præmier for Northornsvæg og Oxfordshire-Downfaar.

Hos Joseph Druce indkjøbte jeg:

En 1 Aar gammel Bæder, der blev udvalgt som den efter min Mening bedste iblandt 35 Stykker. Den udmærker sig ved ualmindelig smut og stærk Legemsbygning samt sjelden Uldrigthed og middels fin Uld. Den koster 15 £strl.

Et Bæderlam, som jeg selv fik udsøge, koster 4 £strl.

Ser Saulam, som jeg ligeledes selv fik udsøge, koster 3 £strl. 10 sh. pr. Stykke.

Det er ikke sjældent, at Bædere af denne Race sælges til Amerika, Australien og Sydland, samt betales med indtil 60 £strl. pr. Stk.

John Bryan er en yngre Jordbruger, som har overtaget den som Dyrætter af udmærkede Oxfordshire-Downfaar velbekendte, nu afdøde W. Gillests Hjord af nævnte Race paa Southleig. I de 3 sidste Aar har han erholdt 6 Præmier (3 første og 3 anden Præmier) for sine Faar af „the Oxford and Bandbury Amalgamated Agricultural Society,“ og 4 af hans ved Canterbury udstillede Bædere blev af Prisdommerne „Highly Commended.“

Hos John Bryan indkjøbtes sex Stykker 1-aarsgamle Sauer, som jeg selv fik udvalge i hans af 1800 Faar bestaaende Hjord, for 6 £strl. 10 sh. pr. Hoved.

Ved Indkjøbet og Valget af heromhandlede 14 Stkr. Faar (8 fra Joseph Druces og 6 fra John Bryans Hjord) havde jeg to saghyndige Medhjælpere, nemlig Direktør Dahl og Hr. Stenstrøm. Valget skede med største Omhu; først gjordes et større Udvalg af alle de bedste, og blandt disse gjordes siden endeligt Udvalg, hvilket atter igjen nøagtigt justeredes.

Disse Faar sendtes til Hull pr. Jernbane den 30te Juli, og derfra til Norge med Dampskibet Ganger Rolf den 3die August samt befinder sig nu paa Næs i bedste Velgaaende.

Ved det almindelige skotske Dyrskue i Dumfries den 1ste, 2den og 3die August d. A. var Skotlands særegne Faareracer, nemlig det sort-hovede Fjeldfaar og Cheviotracen, talrigt repræsenterede. Cheviotfaarene var især udmærket repræsenterede, saa som venteligt var; thi denne med god Grund berømte Race hører netop hjemme i Dumfriesshire, og udgjør dette Bjergdistrikts fornemste Pryd.

Efter nøagtig Undersøgelse af Englands og Skotlands Faareracer er jeg kommen til den faste Overbevisning, at Cheviotfaarene er de, som passer bedst til almindelig Udbredelse i Norge og til Forbedring af de indenlandiske Faar. De

er paa sig selv store, har stærk og vaffer Legemsbygning, rigelig og til Husbrug netop middels fin Uld, er livlige, stærke og haardføre; thi de er i Regelen Udgangsfaar, der stundom maa søge sin Føde under Sneen. Uldens Finhed varierer betydeligt i forskellige Hjørde, alt efter som de forskellige Dyrættere lægger an paa at erholde middelsfin eller grov Uld, men det er ikke vanskeligt at udsøge, hvor mange det end monne være, som har middelsfin, ensartet, kraftig og glindsende Uld.

Flere Bædere af denne Race blev solgte ved Dyrskuet i Dumfries for 30 a 40 £strl., og paa lidelige Mænd sagde mig, at enkelte Bædere er bleve betalte med indtil 200 £strl. Cuerveb 900 Spd.), hvilket afgiver Bevis nok for, at man af denne Race kan udsøge Stambyr, der er mere end tilstrækkeligt ædle og kostbare for norske Forhold.

Af alle de ved Dyrskuet i Dumfries udstillede Cheviotfaar, var Robert Wordlands (fra Muchencairn, Closeburn i Dumfriesshire) 10 Sauer og 1 Bæder efter mine Forordringer paa Uldens Beskaffenhed de bedste. Af disse erholdt Bæderen 1ste Præmie, 10 £strl., og de 5 af Sauerne 3die Præmie. De 10 Sauer blev af mig indkjøbte efter langvarig Prutning for 4 £strl. 10 sh. pr. Hoved, hvilket blev almindelig anseet for at være overmaade godt Kjob. Bæderen derimod vilde han slet ikke afstaa for en mindre Sum end 40 £strl., men sagde, at han havde 2 Bædere hjemme i sin af 3000 Faar bestaaende Hjord, hvilke var noget mindre, men vel saa gode i Ulden efter mine Forordringer, og disse kunde han sælge, den ene for 15 og den anden for 20 £strl. Jeg fandt disse særdeles udmærkede, og lykkedes det at faa dem Kjøbt for 10 £strl. pr. Hoved.

Jeg havde aldrig gjort mig Forestilling om Muligheden af at erholde en saa jevn og vaffer Flok af Cheviotfaar som disse 12, hvilke jeg nu skal tillade mig at omtale.

Bædere.

- 1) „Young Paris,“ 3 Aar gammel. Dens Fæder var „Paris,“ Vinder af 1ste Præmie ved det store Dyrskue i Paris 1856. Dens Bedstefader var „Robson,“ Vinder af 1ste Præmie ved det almindelige skotske Dyrskue i Perth. Young Paris er derhos Fader til „Parisson,“ Vinder af 1ste Præmie ved det almindelige skotske Dyrskue i Dumfries d. A.
- 2) „Tom,“ 1 Aar gammel, nedstammer fra „Old Tom,“ Vinder af 1ste Præmie ved det almindelige skotske Dyrskue i Dumfries 1845, samt „Old Stirling,“ Vinder af 1ste Præmie ved det almindelige skotske Dyrskue i Stirling.

Sauer.

- 1) Fem Sauer, 3 Aar gamle. De er alle faldne efter Præmiefaar, samt selv i en Flok præmiebelønnede som Lam ved Dyrskuet i Thornhill 1858, Do. ved Do. i Commonell s. A.,

som Sauer med 1ste Præmie ved Dyrskuet i Ayr 1859.

som Do. med Do. ved Do. i Thornhill 1859,

som Do. med 3die Do. ved Do. i Dumfries d. A.

- 2) Fem Sauer, 1 Aar gamle. 4 af dem er faldne efter „Young Paris“ og 1 efter „Tom,“ hvorhos allesammen er præmiebelønnede i Flok, som Lam ved Dyrskuet i Thornhill 1859.

Hr. A. Omsted fra Soloer, som var med mig ved Besøget hos Børkland, købte ved samme Leilighed fem unge Lam, nemlig 1 Bæderlam, falden efter Præmievæderen „Kenselburn,“ samt 4 Saelam, af hvilke 2 er faldne efter den 5 forffjellige Gange præmiebelønnede Bæder „Bob.“ Disse Lam bragte jeg til Norge tilsammen med Statens Faar.

Direktor Dahl ytrede, forinden sin Afreise fra England, Ønske om, at jeg maatte indkjøbe nogle faa New-Leicesterfaar, som han syntes bedre om end Cotswoldfaarene, til Stationering ved Aas for at prøves og sammenlignes med Orfordshire-Downfaarene. I Anledning heraf og da der tilbød sig Leilighed til at faa saadanne for ualmindeligt godt Kjøb, indkjøbtes 1 Bæder og 2 Sauer af denne i sit Slags verdensberømte Race. Hr. Stenstrom har under sit Dophold i Skotland været Nabo og er god Ven med en af Skottlands mest udmærkede Opdrætere af New-Leicesterfaar, Hr. William Smith paa West Hall nærvæd Dundee i Forfarshire (som vandt 1ste Præmie for New-Leicesterfaar i Forfar samt 1ste og 2den Præmie ved Dyrskuet i Aberdeen d. A.) og paa Grund deraf fik han nævnte 3 Faar, der alle er faldne efter Præmie dyr, for ubetydeligt mere end deres Slagtværdi, nemlig 3 Pstl. pr. Hoved af Sauerne og 7 Pstl. for Bæderen.

Cheviot- og Leicesterfaarene bragtes til Norge paa samme Tid som Ayrshirebustaben, og er allesammen foreløbigt stationerede ved Aas, hvor de trives og befinder sig meget vel.

Af Special-Regnskabet, som jeg giver mig den Ære at vedlægge, sees, at Omkostningerne for Dyrenes Indkjøb, Rejsomkostningerne, Dyrenes Fodring og Transport, Assurance, Told o. s. v. beløber sig til 967 Pstl. 13 sh. 2 d., saaledes omtrent 230 Pstl. mindre end hvad jeg forinden Afreisen nærede Haab om at slippe ud med, hvorhos ikke det ringeste Uheld er indtruffet under Udførelsen af dette Hverv, hvilket nok er et sjældent Lykketraf.

Cochinchinøns.

(Slutning fra No. 47.)

Af Halvblods-Kyllingerne for forrige Aar er 6 tillagte, hvoraf de 4 største, som ligne Co-

chineseerne mest, have ruget tvende Gange, dels Kullinger, dels Kyllinger; af de 2 andre, begge faldne efter den store Hane og en dansk Høne, er kun udklækket et Kuld Kyllinger, da den ene Høne lob af Røden, da hun skulde flyttes ved Begyndelsen af Rugningen. Begge have senere ikke vist Tegn til at ville ligge; men vedblive for Tiden at lægge Æg, som er bleggule. — Til Rugenhøns af en Halvblods-Flok bør man altsaa vælge saadanne, som ere komne af mørkegule Æg, og som staar Cochinchinaracen nærmest; thi det Eiendommelige ved Racens Tilboielighed til Rugning nedarves paa Ungerne.

At søge ved kunstige Midler at ville omdanne Cochinchina-Hønsene fra en Race, som gjerne Ruger, til en anden kun æglæggende det er vistnok at staa ind paa en gal Vej. Hvorfor søge at berøve Racer netop noget af deres mest Eiendommelige? Hvorfor ikke hellere til Æglægning vælge en anden Race, f. Ex. russiske Høns? hvoraf jeg i mange Aar har havt en Del; men af hvilke ikke en eneste ægte Høne nogeninde har villet ligge.

En Huskone her ved Gaarden har for Tiden en 10 Aars gammel dansk Høne, som aldrig har villet ruger, men regelmæssig hvert Aar havt sin Æglægnings-tid fra først i Februar Maaned indtil Nutiden, sædvanligvis i October; den har stundom lagt 2 Æg om Dagen, men i saa Tilfælde var det ene et Skindæg (det er uden fast Skal); det aarlige Udbytte af denne Høne har saaledes været 12 a 14 Snefe Æg; og hvilken Føde har den derfor faaet; ganske lidet Korn; men ellers de Brodsmuler som falde paa Gulvet, Levninger paa Tallerkener og Føde, hvoraf først det Meste er samlet sammen til Grisen.

Balget af en Hønsrace, som gjerne vil ruger, eller en anden, som er blot æglæggende, maa bero paa Eierens Liebhaber, Lokaliteternes Bestaaenhed og Produktens Affættelighed; til at forandre den ene til den anden vil der gaa meget lang Tid. Cochinchina-Hønsenes Æg foretrakkes af Mange især som blodfogte, hvilket formentlig ogsaa hidrører fra, at Blommen indtager en forholdsvis større Del i Forhold til Hviden end i almindelige Hønsæg. Halvblods-Hønsenes Æg ere stundom ikke saa lidet større end de ægte; jeg har havt enkelte endog til en Vægt af 7 Lod, medens et Andæg af en iøvrigt temmelig stor Race ialmindelighed veier 5 Lod.

Det er ganske overensstemmende med Naturen, at saa store Høns, som de Cochinchiniske maa forbruge mere Føde daglig end det almindelige Si rkræ, men derfor er de dog ikke vanskelige at holde eller forholdsvis dyrere at føde; thi de ville om Sommeren langt mere Brønt end de almindelige Høns, og behøve aldeles ikke Korn, men æde alt, hvad der falder for i Kjøkken og Spisekammer; Kjød holde de meget af, fornemmelig roget salt Kjød.

Selv om denne Race, saalænge den ikke er tilstrækkelig afflimatiseret, i Virkeligheden skulde

være mere fuldstjær og fordre varmere Husrum og større Omhu end almindeligvis ydes Hønsene her tillands, saa bor en saadan Race, naar den har saa mange væsentlige Fortrin, dog ikke derfor sættes tilside; thi Storfeleden af Hønsedere her i Landet er og bor være Almuefolket, hos hvem der paa billigste og bedste Maade kan ydes Fjærkræet al den Omhu, som det behøver, og for hvem Indtægten af blot nogle saa Inddivider ikke bringer et saa lille Lod med i Husboldningens Bægtstaal.

Til de Fortrin, som ogsaa maa anføres for Cochinchinahønsene, horer ogsaa deres Tamhed; Hønen lader sig under Rugningen behandle som en kalkunst Høne, idet den kan flyttes og tages af Reden, saa ofte det skal være, uden at den viser fra sin Bestemmelse. — De strabe lidet eller intet og gjør saaledes ringe Skade i Haver; de flyve ikke op, forurenige derfor ikke Høstefrybber, Høhælle, Foderlofter eller deslige, men opsege sig en Aede paa eller nær Jorden, hvor den lettelig findes.

Den store Udbredelse, som Cochinchina-Racen for Diebliffet har, idetmindste i en vid Kreds om Kjøbenhavn, idet man næsten ikke kan passere en Bondeby eller Gaard, uden at man hører eller ser Høns eller Blandinger af samme, skylbes vel fornemmeligen den Leihed, hvormed der kunde erholdes Inddivider af denne Race fra den Mand, som for et Par Aar siden foreviste Ubrugningsmaskinen; men det vidner dog ogsaa om, at Publikum med Velvillie har modtaget en Hønsrace, som har saa mange væsentlige Fortrin.

Da Cochinchinahønsene er større end andre almindelige Høns, saa at en Duehog ikke kan flyve borti med dem; da de synes godt at kunne taale Klimaet hertilands og ikke behøve at behandles med større Omhu, end der bor ydes Høns af andre indenlandske Racer, naar disse stulbe kunne holdes med Fordel; da de om Sommeren æde forholdsvis mere af det billige Fodergrønt; da de ikke flyve op paa Køster; da de gjør mindre Skade i Haver og Mark ved Strabning; da de lægge Æg og ruge selv midt paa Vinteren, saa der til enhver Tid kan have friske Æg og unge Kyllinger; da Halvblodskyllingerne være hurtigere og altsaa tidligere kunne afgive Kyllingsteg, hvis Smag af Mange ansees for ligesaa fin som af almindelige Kyllinger; da Æggene er større, og i samme forholdsvis findes mere Blomme; da Kapuneringen af Hønskyllingerne, naar disse er noget ældre, af flere Sagkyndige ikke ansees for at være forbunden med større Fare end almindeligvis ved andre Racer, og da Cochinchinahønsene slutte sig til Menneffene som det tammeste Fjærkræ og lade sig behandle under Rugningen med den største Frihed; da de kunne ligge paa mange Æg, og vise den største Omhu for Kyllingerne, — saa tror jeg, at denne Race kan hævde sig Fortrin fremfor de andre indenlandske Hønsracer

(D. U. f. L.)

J u d l a n d e t.

Christiania. Banken har nedsat Diskontopremien for Buxler til 5 Procent pro Anno, hvori med der for Buxerobligationer fremdeles forbliver 6 Procent. Ligesledes har den norske Kreditbank nedsat Diskontoen for korte Buxler til 5 Procent, samt Christiania Kreditkasse for indtil 3 Mndr.s Buxler 5 Procent, indtil 4 Mndr.s 5 1/2 Procent, for længere Buxler eller Buxerobligationer er derimod Diskontoen 6 Procent.

— Ved kgl. Resolution af 27de Oktober er Postdepartementet bemyndiget til paa forskjelligte Steder ved Kysten at lade anstille meteorologiske Observationer, samt at lade daglige Meddelelser om disse indtil 30te Juni 1861 opslaa paa alle Telegrafstationer langs Kysten; men efter nævnte Dato derimod kun paa de af disse Stationer, til hvilke der for saadant Opdrag forssindsviis er erlagt 12 1/2 Spd. pr. Kvartal, eller hvor Departementet i særegne Omstændigheder maatte finde Grund til at lade Meddelelserne offentliggjøre uanset et mindre eller vel endog ingen Betaling derfor ydes. Al meddele Resultaterne af nævnte Observationer til fremmede Staters Telegrafvæsenere, forsaavidt lignende Meddelelser derfor erholdes m. m.

— Prinds August ankom i onskelig Velstaaende den 5te Novbr. fra Milano til Triest, hvorfra han den 7de med Dampfartoi, der anløber Ancona, Corfu, Zanti og Cyra, afreiste til Athen. Efter nogle Dages Ophold sammesteds agtede S. k. S. at afreise til Alexandria.

— Ingeniørmajor J. Vibe, den fortsenkelige Beslyrer for den topografiske Opmaaling, døde af et Slagtilfælde den 24de Novbr.

— Morgenbladet indeholdt uylig en indsendt Artikel om Nødvendigheden for vore Kornhandlere at forskrive Kornvare, til Sæd, fra det Trondhjemske. I denne Anledning oplyser Redaktionen i samme Blad for 29de Novbr., at dersom en saadan Foranstaltning ikke træffes, vil man maasse blive nødsaget til for endel at bruge udenlandsk Korn til Udsæd; men hvilken Udvei man kun bor gribe til i den høieste Nød. Det er nemlig paa det Bestemteste godtjort ved en Mængde Prover, at Korn, som søres sondenfra, modnes senere end det, som er avlet paa Stedet eller som er kommet fra nordligere Egne, og at der behøves et Par Aars Dyrkning, for at saa Korn, som er hentet sondenfra, til at modnes ligesaa tidligt, som det hjemmeavlede. I Christiania havde man for et Par Aar siden Exempler paa, at Byg, som var kommet fra Alten, kun brugte 56 Dage fra Udsæd til Indhøstning, medens Byg af samme Slags, som var avlet i Christianadalen, brugte 70-80 Dage for at modnes. Man har iaar faaet modent Byg paa Koraas; men Sæden dertil var hentet fra Alten.

Amtmændenes Indberetninger om Udsædet af Høsten:

1) Fra Amtmanden i Jarlsberg og Laurvigsk Amt af 12te f. M.

Høstet gav med Hensyn til Kvantitet et meget godt Udbytte; men Kvaliteten af Høet blev,

paa Grund af det uheldige Veir, hvorefter Indhøstningen fordetmeste foregik, for en ikke ringe Del mindre god og tilbøls endog slet.

Udfaldet af Kornhøsten blev mislykket end Udbygterne tidligere syntes at antyde.

Vinterrugen, der havde lidt meget af Isbrand og det kolde og fugtige Veir, der fulgte paa Vinteren og vedvarede næsten uafbrudt i Mai og Juni Maaned, — og som indhøstedes under uheldige Veirforholde, mislykkedes paa mange Steder aldeles og gav idethale meget faa Fuld. Ogsaa er den af mindre god Kvalitet.

Hveden gav kun faa Fuld og dens Kvalitet er heller ikke god.

Uheldigst var dog Udfaldet af Byghøsten, der idethale maa betragtes som aldeles mislykket.

Havren var den Sædart, der gav det bedste Udbytte. Den var ialmindelighed endog temmelig soldrig; men en ikke ubetydelig Del af Avlen blev mere og mindre beskadiget ved Fugtighed og tilbøls ved Frost.

Ialmindelighed antages dog Havrehøsten at have afgivet et Udbytte som i Middelsaa.

Potetehøsten var saa uheldig som den ikke har været i Mandts Minde. Tilbøls erholdtes ikke engang Sættetøterne tilbage og forøvrigt erholdtes, paa Undtagelser nær, kun ganske enkelte Fuld. Prisen paa Poteter er derfor allerede nu meget hoi og der vil utvivlsomt blive stor Mangel paa Sættetøter til Foraaret.

Det uheldige Veir har ogsaa været til Hindrer for Høstarbeidet og der er kommen mindre Vinterfød i Jorden end sædvanligt.

2) Fra Amtmanden i Romsdals Amt af 9de febr. Maaned:

Høavlingen har overalt i Distriktet været ualmindelig rig, men har dog paa flere Steder lidt endel ved mislig Indbjergning.

Kornavlingen antages ogsaa i det Hele at staa over — ja hvad Kvantiteten angaar, endog meget over et Middelsaars. Det paa enkelte Steder i Distriktet i Modningstiden indtrufne tørre og stormfulde Veir har imidlertid bevirket endel Skade derved, at Kornet fremdrevs for stærkt, og at endel deraf afdrøsfede paa Algeren. En større Del Korn antages derhos at være bleven mindre vel indberget paa Grund af vedvarende fugtigt Veir i Indhøstningstiden, hvorhos der tillige fra enkelte Kanter klages over, at Kornet har taget Skade ved at gro paa Støren.

Potetesavlingen har været tilfredsstillende og det er kun fra ganske faa Steder der høres Klage over Torraaddenhed. Et Par i Indhøstningstidens Slutning indtrufne Frostmatter antages at have gjort endel Skade paa nævnte Rødsrugt; men af nogen Betydning er dog vistnok ikke det derved for Distriktet foranledigede Tab.

3) Fra Amtmanden i Hedemarkens Amt, af 13de f. M.:

Efter de fra Føgderne modtagne Indberetninger er Udfaldet af indværende Aars Høst for de 4 sydlige Føgderier af Amtet særdeles misligt og antages overalt i disse Distrikter at være under et Middelsaars. De Forhaandninger, som man endnu

ved Afgivelsen af Amtets Indberetning af 11te August sidstleden, uagtet de tidligere stedfundne ugunstige Veirforholde, troede at kunne nære om et nogenlunde godt Aar, er saaledes blevene sørgeligen skuffede: de Forudsætninger, hvortil disse Forhaandninger støttedes, er nemlig ikke i nogen Maade indtrufne. Her, som formentlig overalt ellers i det Søndenstedske, vedblev Regnveiret saagodtsom hele Høsten igjennem, kun afbrudt ved enkelte Dages Dphold og de i første Halvdel af September Maaned indtrufne stærke Frostmatter. Den Skade, Kornet saaledes allerede havde lidt under dets Udvikling og Modning paa Straaet, blev yderligere forøget ved de uheldige Omstændigheder, hvorefter Indhøstningen foregik, og lignende Omstændigheder var tilstede ved Indbjergningen af Høet. I de langs Vædragene liggende fladere Egne bevirkede ogsaa Overjvømmelse Skade paa Alger og Eng, ligesom der fra flere Steder klages over Skade, bevirket ved Rust paa Kornet. Endnu i sidste Halvdel af Oktober Maaned stod adskilligt Korn uskaarret, og paa sine Steder antages Indhøstningen først i disse Dage at være endeligen fuldført.

Al Hø har man paa de fleste Steder avlet en betydelig Mængde, men da det, som antydet, har lidt Skade under Indbjergningen, afgiver det kun et maadeligt Produkt. Herfra danner dog den kunstige Eng en Undtagelse; thi da det paa denne avlede Hø tidligere kunde staaes, er det ogsaa overalt kommet nogenlunde godt i Hus.

Al Kornavlingen er det ligeledes kun den tidligere modnede Vinterfød, eller Rugen, der har givet et nogenlunde godt Udbytte. Men denne Sædart er ikke her af den Betydning, at den kan komme i nogen væsentlig Betragtning ved Siden af det daarlige Udbytte af Byg, Vlandkorn og Havre-Ølingen. Ertesæden er ganske mislykket.

Poteterne er dels ikke komme til Udvikling, dels raadnede i Jorden eller angrebne af Sygdom. Mødens Ølingen maa anses næsten ganske mislykket i Vinger og Ødalens og fordetmeste ogsaa i Hedemarkens Føgderier, ee Forholdet i denne Henseende dog noget bedre i Solør og søndre Østerdalen.

Som Resultat af den for Hedemarkens Føgderi afgivne Beretning anfører Føgden, at i dette Distrikt, hvor, som bekendt, aarligeaars pleier at avles betydelige Mængder Korn og Poteter, dels til Salg i andre Distrikter, dels til Driften af de derværende mange Brænderier, kan den hele Øving af alle Slags paa Gaardene vel blive tilstrækkelig til enhver Mandts Behov, men at kun Lidet eller Intet vil kunne afses til Salg eller til at sætte Brænderierne i Drift. Føgden i Vinger og Ødalens Føgderi anfører, at det i Vingers Thinglag, hvor de økonomiske Forholde allerede ere mislige, ikke er uden Bekymring, at man gaar Vinteren og Foraaret imøde, og at det neppe vil kunne undgaaes, at man maa paakalde offentlig Bistand, for at komme de Trængende til Hjælp.

I Nordre Østerdalens Føgderi, som ikke er indbefattet under den ovenfor givne Beretning, har Høavlingen, som er Distriktets væsentligste Næringskilde, i kvantitativ Henseende været særdeles tilfredsstillende; i de 2 Thinglæge Løstet og Kvifne har

man ogsaa faaet det Meste godt i Hus, saa man der regner Hø-Høsten at have været som i et godt Middelsaar, medens man i Neendalen og især i Tolgen har været mindre heldig med Indbjergningen. I Tonset og Kvilne er man ogsaa vel tilfreds med Udfaldet af Kornhøsten, idet Kornet der ialfald vil være tjenligt til Brød, medens Forholdet er mislignere i Tolgen, og i Neendalen sættes Kornavlingen under et Middelsaar. Naar undtages Tolgen har Potetesavlen i hele Nordre Østerdalen været god.

Til Laurvig ankom den 17de November en Ladning Poteter der faldedes til 12 Mk. pr. Td.

Fra Hamar meddes under 22de November, at Egen Johnsen Sloppestuen en rum Tid før han gif Døden imøde afgav den Bekendelse, at Mordagen til at han fattede Lede til sin Hustru og besluttede at myrde hende var den utilfældige Kjerlighed, han havde fattet til en Tjenestepige i Birids Præstegaard.

Udlandet.

Frankrig. Statsminister Fould har faaet Afsted, og Balowski er udnævnt til Statsminister.

— Bladet „Reuters Office“ meddeler efter officiel Rilde, at der kan ventes Forandring i den franske Forfatning i liberal Aand.

— Samme Blad siger, at Napoleon ved Midnat den 21de vilde indtræffe i Portland og strax begive

— Keiserinde Eugenie er ankommen til Edingburgh. Om Mordagen til hendes Reise, efter sigende til en Slægtning af hende, Lord Hamilton i Skotland, gaar de forunderligste Nygter i Paris. Den almindeligste Tro blandt Menigmand er, at hun er bleven forvist, fordi hun allfor ivrigt har taget Pavens Parti ligeoverfor sin Gemal og hans Ministre. Monitoren siger derimod, at hendes Reise foretages paa Grund af, at hendes Sundhed er bleven rystet ved Søsterens Død.

— „Reuters Office“ meddeler fremdeles, at den engelske Bank laaner den franske 2 Millioner Pund Sterling i Guld, mod at faa det samme Beløb tilbagebetalt i Sølv.

Rusland. En russisk Expedition mod Dagestan, under General Barlatinskys Befaling, er mislykket, Russerne have lidt store Tab.

Spaniens Dronning har nylig været udsat for et nyt Mordangreb. Den unge Morder er ved et Lægefsken bleven erklæret for affindig.

Italiens forrige Konge, Frants den 2den, vedbliver modigt at holde ud i Fæstningen Gaëta og der er ingen Udsigter til at han godvillig vil forlade den.

— Kong Viktor Emanuel har nok ei fundet sig tilfredsstillt ved sin Modtagelse i Neapel. Han vilde derfor reise over til Sicilien, besøge Messina og Palermo, hvorfra han agter at reise ligetil Turin.

— Der har fundet bourboniske og mazzinistiske Oprørsforsøg Sted, dels i Neapels Provindsfer, dels i selve Hovedstaden, den 12te og 14de, og hvilket maatte undertrykkes med Baabenmagt. En hel Del Personer arresteredes. Mange Tusinde af den fat-

ligste Del af Befolkningen, siges der, droge raabende gennem Gaderne, nedre de piemonteske Faner og opplantede de bourboniske. Ved Banegaarden bleve den 14de, Tumultuarerne, omringede af Nationalgarden, forstørstedelen tagne til Fange og arresterede.

Schweiz. Det schweizeriske Forbundsraad i Bern er blevet meget ubehageligt overrasket ved Meldingen om, at den hellige Fader i Tilfælde af, at han forlader Rom, muligvis agter at vælge Luzern til sit Opholdssted. Man har derfor allerede afholdt et Møde for at raadslaa om, hvilke Forholdsregler der bør tages for at forebygge denne Mulighed.

Østerrig. Det franske Blad „Patrie“ siger, at Østerrigs Troppestykke er 300,000 Mand og opregner, hvormange Kanoner, især riflede, det har, beskriver de enkelte østerrigske Troppeskorpers Stilling og erklærer tilfaldt, at Østerrig paa ingen Maade vil gaa angrebsvis tilværks, forinden det til Foraaret bliver angrebet fra Italien. Efter Sigende vil der da finde en stærk Diverston eller Demonstration Sted i Ungarn.

— Keiserinden af Østerrig ankom til Antwerpen den 20de November og indfikede sig allerede den følgende Dag for at affeile til Madeira.

Fra China meddeles under 1ste Oktober. De Allerede have faaet det taktariske Nyttteri foran Keiserling. Chineseerne have derfor paaany knyttet Underhandling; men ingenlunde paa nogen ydmyg Maade.

Nord-Amerika. Alle de engelske Blade, uden Undtagelse, ere henrykte over Republikanernes Seir ved Præsidentvalget i de forenede nordamerikanske Fristater og mene, at Demokraternes Tundel om Adskillelse (Separation) ikke har Noget at betyde. Derimod tror man, at Neger-slaverne, der have hørt deres Herrer betegne Lincolns Valg som ensbetydende med Slaveriets Ophævelse, med Et kunne føle sig fristede til at befri sig med Magt.

Christiania Kornpriser.

Udenlandske

Rug østersøisk 4 $\frac{1}{2}$ Spb.
Rug dansk 4 Spb. 36 s a 4 Spb. 60 s.
Byg 2rædt 19 $\frac{1}{2}$ s a 19 $\frac{1}{2}$ s. |
Erter 5 Spb.
Hvede 6 Spb. a 7 $\frac{1}{2}$ Spb.

Christiania Fiskepriser.

Slb, Kjobmd. 5 a 5 $\frac{1}{2}$ Spb. pr. Td.
Slb, stor Mtd. 4 $\frac{1}{2}$ a 4 $\frac{1}{5}$ Spb. pr. Td.
Slb, smaa do. 4 a 4 $\frac{1}{2}$ Spb. pr. Td.
Slb, for Christ. 16 a 17 $\frac{1}{2}$ pr. Td.
Slb, smaa do. 11 a 12 $\frac{1}{2}$ pr. Td.
Storset 1 Spb. 12 s pr. Bog.
Middelsæt 3 $\frac{1}{2}$ 12 s pr. Bog.
Smaaet 3 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.
Røbfisk 8 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.

Føgleblad til Skilling-Magasinet.

Christiania.

Frykt og forlagt af W. E. Fabricius.